

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 „
Na poczte, już z odnośnikiem . . .	2,91 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na poczte już z odnośnikiem . . .	8,73 „
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 16 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek: Piotra z Alkantary
Wtorek: Jana Kantego, Ireny

CHOJNICE, wtorek dnia 20 października 1931 r.

Słońca wschód 6,08 zachód 16,33
Księżycy wschód 15,38 zachód 00,17

Więści o krótkiej treści

Parowiec japoński zatonął z 50 ludźmi

San Francisco. Japoński parowiec transportowy „Honan Maru” zatonął, zdaje się, na pełnym morzu. Wezwany znakami iskrowymi SOS, na pomoc parowiec amerykański „Prezydent Jefferson” udał się na wskazane miejsce, nie znalazł jednak ani śladu statku japońskiego. Miał on na pokładzie 50 chłopów załogi, która widocznie cała zginęła w nurtach morza.

Zgon Edisona

New York. — Wielki wynalazca amerykański Edison zmarł w niedzielę w 85 roku życia.

Z pośród okrętów niemieckich w porcie leningradzkim

których załogi zastrajkowały 10 wyjechało w sobotę do kraju.

Wielka manifestacja pokojowa

odbyła się wczoraj w Sztokholmie ku uczczeniu pamięci arcybiskupa protestanckiego, wielkiego miłośnika i bojownika pokoju Soederbluma. Przemawiał znany podróżnik Sven Hedin, występując przeciwko postanowieniom traktatu wersalskiego i przeciwko zarzucaniu jednej stronie winy z wybuchu wojny

Redukcja dyrektorów banków w Austrii

Wiedeń. — Na zebraniu wyborców kanclerz oświadczył że rząd zwolnił 25 z pośród 28 dyrektorów „Kreditanstaltu”.

Niezwykły wynik dworskiego polowania

Rzym. — Minister lotnictwa gen. Balbo został lekko postrzelony strumem podczas polowania dworskiego. Również poseł niemiecki hr. Schullenburg odniósł lekką ranę.

502.106.600 dolarów

wynosi deficyt budżetowy Stanów Zjednoczonych.

New York. Według wiadomości z departamentu skarbu deficyt budżetowy Stanów Zjednoczonych wynosił w dniu 1 lipca 502.106.600 dolarów.

Na karę śmierci skazał sąd doraźny bandytę

Łódź. — W łódzkim Sądzie Okręg. odbyła się pierwsza rozprawa w trybie doraźnym przeciwko Adamowi Fagasowi, który zamordował w celach rabunkowych Wacława Stark. Wniosek obrony co do uznania zmniejszonej poczytalności oskarżonego sąd odrzucił. Prokurator domagał się kary śmierci. Obrona usiłowała przedstawić dowody niepoczytalności. Sąd doraźny skazał Fagasa na karę śmierci przez powieszenie.

Podatek od gry w klubach

Naczelny komitet do walki z bezrobociem postanowił od szeregu źródeł, które można obciążyć opłatami na rzecz bezrobotnych, zaliczyć również grę w karty w klubach. Chodzi mianowicie tu o opodatkowanie niehazardowych i dozwolonych gier w legalnych klubach, które pobierają opłaty za wstęp, za talje kart, za godziny po terminie zamknięcia itd. Opłaty mają być obłożone dopłatami w wysokości 10 proc.

Memoriał japoński w sprawie mandżurskiej

Rząd japoński przesłał w niedzielę mocarstwom zastąpionym w Radzie Ligi Narodów, oraz przedstawicielowi Stanów Zjednoczonych w Lidze Narodów obszerny memoriał, przedstawiający zasadnicze sta-

nowisko Japonii w sprawie zatargu mandżurskiego oraz warunki wycofania wojsk japońskich z Mandżurji.

Rewja hitlerowców

odbyła się wczoraj w Brunświku z udziałem około 100 tysięcy uczestników, którzy przemaszewali przed Adolfem Hitlerem. Wieczorem odbył się w hali miejskiej wiec manifestacyjny, na którym prze-

mawiał Hitler.

Przyszło do starć między hitlerowcami a komunistami, przyczem jeden niezainteresowany przechodzień został zabity uderzeniem noża.

Z sejmowej komisji rolnej Przemówienie p. min. Janta-Polczyńskiego

Na posiedzeniu sejmowej komisji rolnej przemawiał p. minister rolnictwa Janta - Polczyński, który przedstawił obecnym położenie rolnictwa i sposób poprawy jego stanu. P. minister przedstawił szereg liczb orientacyjnych.

— Przewidywanym oprocentowaniem kredytów. Otóż ogólne obciążenie rolnictwa kredytami długoterminowymi wynosi łącznie 2.350.000.000 zł. Obciążenie procentami z tego tytułu przy średniej stopie 11 proc. wynosi 258.500.000 zł. Obciążenie rolnictwa z tytułu kredytu krótkoterminowego wynosi — według obliczeń p. ministra — łącznie 1.500.000.000 zł. Obciążenie procentami z tego tytułu przy średniej stopie 16 proc.: 240.000.000 zł. Ogólne obciążenie z tytułu podatków państwowych, samorządowych, opłat drogowych itp. oblicza p. minister na 230.900.000 zł., a obciążenie z tytułu ubezpieczeń na 23.750.000 zł. razem.

Razem obciążenie rolnictwa z tytułu oprocentowania kredytów oraz „świadczeń” publicznych szacować można na sumę około 900 milj. zł. Chcąc płać powyższe zobowiązania drogą sprzedaży zboża rolnictwo, licząc średnio 100 kg. zboża 20 zł., musiałoby sprzedać 4,5 milj. ton zboża, gdy ogólna chłonność miast wynosi 2.425 ton.

Z kolei przeszedł p. minister do liczbowego zobrazowania stanu wpływów finansowych gospodarstw rolnych ze sprzedaży produktów rolnych. Oto poszczególne pozycje tych dochodów. Pszenica 181 milj. 679 tys. zł., jęczmień 84.106.000 zł., owies 55.236.000 zł., groch i fasola 26.027.000 zł., ziemniaki 19.889.000 zł., buraki cukrowe 206.523.000 zł., chmiel 3.170.000 zł., len i konopie 13.366.000 zł., sady i ogrody około 100 milj. zł., ogólnych dochód ze sprzedaży koni 35.858.000 zł., bydła 248.854.000 zł., sprzedaży nabiału 236.389.000 zł., owiec 6 milj. 530 tys. zł., wełny 3.750.000 zł., drobiu 47.271.000 zł., jaj

139.812.000 zł., ze sprzedaży ryb 39.436.000 zł. Ogółem wpływy rolnictwa ze sprzedaży produktów rolnych obliczono na 2.376.630 milj. zł. Po odciążeniu oprocentowania kredytów, podatków oraz innych „świadczeń” publicznych, które jak wyżej zaznaczono, wynoszą 900 milionów złotych, pozostaje suma 1.476.620.000 zł. na prowadzenie gospodarstw i wy-

robiste. Wynosi to na jeden hektar użytków rolnych 65 zł., na jedno gospodarstwo, odliczając gospodarstwa do dwu hektarów — 600 zł. rocznie. Liczby te są niewspółmierne niskie. Do liczb wykazywanych przez rachunkowość rolniczą wydziału ekonomiki drobnych gospodarstw, oraz przez rachunkowość rolniczą Wielkopolskiej Izby Rolniczej, wydatki gotówki na prowadzenie gospodarstw rolnych od 2—50 hektarów wynosiły w r. 1928 i 1929 — według danych wydziału ekonomiki drobnych gospodarstw — 163,72 na jeden hektar, wydatki zaś osobiste na jedną rodzinę włościańską 1.954 zł. Wielkopolska Izba Rolnicza podaje koszty prowadzenia gospodarstw folwarcznych w wysokości 492 zł. za jeden hektar.

Przechodząc do omówienia programu rządu w zakresie poprawy położenia rolnictwa p. minister twierdzi, jakoby krytykujący nie wysunęli żadnej koncepcji stanowiącej program przeciwny. Następnie p. minister wyczerpująco przedstawił zarządzenia rządu, zmierzające do zorganizowania handlu wewnętrznego zbożem.

Z kolei p. minister zapowiedział dokończenie swego przemówienia na następnym posiedzeniu komisyjnym, prosił jednocześnie o wszczęcie dyskusji nad częścią wygłoszonego przemówienia. Wszakże na wniosek posła Fijałkowskiego (Kl. Narod.), postanowiono dyskusję odroczyć do ukończenia programowego przemówienia p. ministra.

Miljonowe straty Polski w rozrachunkach z Gdańskiem

Przy podziale dochodów celnych z Gdańskiem Polska traci od 1925 r. poczynając, przeszło półtora miliona złotych rocznie. Wynika to z umowy polsko-gdańskiej, zawartej w Warszawie w październiku 1921 r., według której dochód z wszystkich cel pobranych na terenie Polski i Gdańska dzieli się między obie strony proporcjonalnie do liczb ludności ustalonych w ostatnim spisie.

Straty Polski pochodzą stąd, że kiedy Gdańsk legitymował się wynikami swego spisu z 1924 r., a ostatnio nawet opiera się na cyfrach z roku 1929, Polska musi wciąż brać za podstawę zupełnie już nieaktualną liczbę ludności z 1921 r.; liczba ta z 27 milionów notowanych wówczas, niewątpliwie do dziś wzrosła ponad 31 milionów.

Ogólne nasze straty z tego tytułu w ciągu tych paru lat przekroczyły sumę 11 milionów złotych. Stratom tym zapobiegnie dopiero nowy spis ludności, jaki się odbędzie w Polsce w grudniu br., odkrywając prawdziwą, oficjalnie stwierdzoną liczbę ludności.

Tajemnicza sekta satanistów w Finlandji bezcześci zwłoki na cmentarzach

Helsinki (PAT). Ujawniona ostatnio afery bezczeszczenia zwłok przybiera coraz bardziej sensacyjne rozmiary. Śledztwo ujawniło, iż bezczeszczenie zwłok odbywało się na kilku cmentarzach stolicy a może nawet w innych częściach kraju.

Teoria o istnieniu sekty czy tajnej ligi satanistów uprawiającej te i podobne makabryczne praktyki, nabiera tem samem coraz poważniejszych cech prawdopodobieństwa.

Z Sejmu

Posiedzenie Sejmu z dnia 16 bm. rozpoczęło się od zreferowania ustawy o uiszczeniu podatków w naturze. Zaległości podatkowe według tej ustawy mogą być spłacane żytem, pszenicą, jęczmieniem, gryką, ziemniakami, węglem i w wyjątkowych wypadkach drzewem. Ustawa przyjęta w brzmieniu przedstawionem przez komisję.

Następnie uchwalono ustawę w sprawie zwolnienia od podatku cukru, przeznaczoną do pomocy dla bezrobotnych, ustawę o opodatkowaniu piwa i ustawę o opodatkowaniu wina i miodu syconego. Uchwalono również ustawę zmieniającą postanowienia ustawy z dnia 12 września 1922, dotyczące kwalifikacji zawodowych nauczycieli szkół średnich.

Projekt ustawy, upoważniający przedsiębiorstwo państwowe „Polska Poczta, Telegram i Telefon“ do zaciągnięcia pożyczki inwestycyjnej, referował poseł Gliński (BB.). Za przyjęciem ustawy przemawiał minister Boerner. Przeciwno ustawie wyszedł z całym szeregiem argumentów bardzo zasadniczych poseł Arciszewski (Kl. Nar.). Przemawiał także i prezes Klubu Narodowego, poseł Rybarski. Ustawę jednak w głosowaniu imiennem większość sanacyjna uchwaliła.

25 głosów większości zdobył rząd Brüninga

Berlin. — Drugi gabinet Brüninga odniósł w głosowaniu nowe zwycięstwo. Wniosek opozycji o wyrażenie rządowi votum nieufności odrzucono 295 głosami przeciwko 270-ciu przy 3 wstrzymujących się od głosowania.

Jeszcze większa była liczba głosujących przeciwko wycofaniu wydanych ostatnio dekretów; za rządem opowiedziało się 336, a przeciwko 233 posłów. Następnie przegłosowano jeszcze wniosek o wyrażenie votum nieufności poszczególnym ministróm, odrzucając wszystkie.

W czasie głosowania brakło z ogólnej liczby 575 deputowanych zaledwie 6, którzy swą nieobecność usprawiedliwili. Obecny więc był komplet, jakiego jeszcze w Reichstagu nigdy nie notowano.

Zwarcie za rządem głosowały partje: gospodarcza, chrześcijańsko-społeczna, centrum, bawarska, partja ludowa, partja państwowa i socjaliści, przeciwko rządowi partje: niemieckonarodowa, narodowi socjaliści i komuniści.

Pierwsze 5 godzin posiedzenia Reichstagu wypełnione były dyskusją nad sytuacją polityczną. Zabierał głos kanclerz Brüning, Mowa kanclerza wywarła znowu głębokie wrażenie na obecnych i wysłuchana była z wielkim zainteresowaniem.

Brüning oświadczył, że rząd nie będzie się sprzeciwiał pojedynczym zamiarom w dekretach, pragnie tylko by sens ich pozostał niezmienny.

Berlin. — W ciągu piątkowego posiedzenia Reichstagu załatwiono cały szereg wniosków, przyczem, z powodu opuszczenia Reichstagu przez narodowych socjalistów i niemiecko-narodowych, stosu-

nek sił zmienił się tak, że większość tworzyli socjaliści z komunistami.

Między innymi przyjęty został wniosek komunistów, żądający natychmiastowego przerwania dalszej budowy pałacu B i przeznaczenia zaoszczędzonych przez to sum na wyżywienie dzieci.

Przyjęcie tego wniosku nie posiada zresztą praktycznego znaczenia, gdyż był on przyjęty w formie rezolucji i rząd ma wolną rękę w zastosowaniu się do tej rezolucji.

Posiedzenie Reichstagu przeciągnęło się mniej więcej do godziny 23-ciej, poczem przyjęto wniosek o odroczenie Reichstagu do 23 lutego 1932 roku.

Krói obuwia Bata buduje w Polsce fabryki

Znana na całym świecie z dobrej i taniej jakości swego obuwia firma BATA, największa w Europie, mające swoje ośrodki fabryki, w których zatrudnieni są ca 30.000 pracowników w Złoczynie (Czechosłowacja) zakupiła w Polsce ogromne obszary w Chełmsku w pobliżu Oświęcimia, na których rozpoczęła budowę wielkiej fabryki obuwia i garbarni skór. Fabryka ta zostanie w krótkim czasie uruchomiona. Praca nad jej budową wrę w tempie amerykańskim i zatrudnia tysiące robotników polskich. Nadmienić należy, że dzięki energicznej pracy i dobrej organizacji właściciela p. Tomasza Bata, firma ta jest prawie że jedyną na świecie, która w dzisiejszych ciężkich czasach nie odczuwa kryzysu gospodarczego.

Dzięki uruchomieniu wielkiej tej fabryki w Polsce, powiększy się nasz przemysł krajowy, z czego skorzysta wielka część naszego bezrobocia, znajdując tam swój warsztat pracy. Polecając wyroby Bata znane z swej dobrej jakości wszystkim, życzymy jej na swej nowej placówce pomyślnego rozwoju — Cześć Pracy. St. S.

Wstrząsająca katastrofa samochodowa pod Zakopanem

Zakopane. — W piątek popołudniu u wjazdu do Zakopanego wydarzyła się katastrofa samochodowa. W przysiółku na t. zw. Gutach przy mijaniu się autobusu z samochodem osobowym nastąpiło zderzenie. Zderzony został wóz osobowy ze Szczawnicy. Z jadących w nim 7-miu osób kontuzje odniosły 3 osoby. Pasażerowie autobusu w liczbie 6 osób doznali cięższych potłuczeń. Bezpośrednio po zderzeniu oba wozy stanęły w płomieniach i dopiero przy pomocy huta z trudnością zdołano ogień ugasić.

Ofiary katastrofy przewieziono do Zakopanego.

Ostatnie dorożki w Pradze

zajęły w liczbie 19 podczas ślubu przed ratusz miejski. Są to ostatni Mokhanie traktacji konnej, którą wyparły zupełnie z miasta auta i taksówki. Wehikuly konne, którym przypatrywały się z ciekawością tłumy gapiów, zostały ściągnięte z krańców miasta przez znaną wytwórnię filmową Lamac'a, która nakręcała fikcyjny obrzęd ślubu w ratuszu praskim i przejazd korowodu, dorożek z orszakami ślubnymi przez ulice Pragi.

parę tysięcy wspaniałych budowli, oraz wielki dom zdrojowy. Carmen Silva łączy korzyści przebywania nad morzem z możliwością przeprowadzania kąpieli błotnych.

Na dnie wspomnianego jeziora osadza się muł, o silnych własnościach radioaktywnych, zawierający wielką ilość bromu i siarki. Leczenie błotem odbywa się w łecie w ten sposób, że kuracjusza obmazuja całego mułem, poczem po wyschnięciu, udaje się on do wody w jeziorze. Skutek odczuwa się prawie natychmiast w postaci doskonałego saopoczucia i rzeźkości całego ciała. Poza to muł ten ogrzewa się w łaźniakach, znajdujących się przy domu zdrojowym, poczem kuracjusz korzysta zeń w wannie.

W ciągu dnia odwiedza Carmen Silve ponad 30 tys. kuracjuszków. Kąpiele w mułach są bowiem przy szeregu niedomagań nadzwyczajnym środkiem leczniczym. Druga właściwość Carmen Silvy, to specjalne jej położenie nad morzem. Wschodzące rano słońce, w kierunku prostopadłym do linii wybrzeża, odbija się w falach morza wskutek czego promienie tak odbite zawierają olbrzymie ilości promieni ultra fioletowych, zjawienne działanie których na organizm jest ogólnie znane.

Według opowiadań, słońce to działa wprost cuda. Plaża wspaniała, o doskonałym piasku. Brzeg opada wolno w morzu, tak, że chcąc zanurzyć się powyżej pasa potrzeba pójść kilkanaście kroków w morze. Dno jednolite, bez kamieni, woda przezroczysta, zwykle lekko sfalowana. Poza plażą znajduje się wysoki na jakichś 50 metrów brzeg ozdobiony girlandami zieleni, wzdłuż którego ciągnie się promenada wysadzana drzewami. Wśród nich mieszczą się liczne kramy i sklepy z osobliwościami wscho-du i okazami rumuńskiej sztuki stosowanej. Niestety, wśród nich spotyka się wyroby czeskie i niemieckie.

Podczas miesięcy letnich wrę tu ruch ożywiony. Do południa letnicy przebywają bądź nad morzem, bądź też nad jeziorem. W południe zaś słońca zapędza wszystkich do domów lub restauracji. Dopiero około godziny piątej wszystko co żyje wylega na skwer nadmorski. Dwie kawiarnie przepiękne. Świętne, znane zresztą ogólnie orkiestry rumuńskie

Sztuczny jedwab zamiast włosia końskiego

będzie używany do smyczków. Wynalazca amerykański, Kratochwil, opatentował nowy smyczek, do którego używa się jedwabiu sztucznych zamiast włosia końskiego. Próbę podobną przeprowadzono już w r. 1875, ale użyty wówczas prawdziwy jedwab okazał się zbyt drogim materiałem.

Cukier, jaja, ser i margaryna w Anglii

Jak donoszą z Manchesteru, upadek funta spowodował na tamtejszym rynku żywnościowym stosunkowo nieznaczny wzrost cen produktów spożywczych.

Podniosły się w cenie: jaja, o dwa pensy na tuzinie (jaj świeżych). Cena ich obecnie wynosi 2 szylingi za tuzin (trzy złote); cukier poskoczył o farhinga (4 grosze na funcie) i kosztuje obecnie 5 pensów za dwa funty angielskie — kilogramowe (75 gr.) cena sera podniosła się o 15 gr. na funcie a margaryny o 30 gr. na funcie. Zaznaczyć należy, że wśród importowanego cukru, jaj i masła, dużą pozycję stanowią polski przywóz tych artykułów. Temsamem cukier w Polsce kosztuje 1,65 gr. za kilo.

Kino na pierwszym miejscu

Największą frekwencją cieszą się w wielkich miastach kina. W Berlinie kina rozporządzają 187.677 fotelami, a przewinęło się przez nie w ciągu roku 1931 (do 1 września) 56 milionów widzów; 41 teatrów berlińskich posiada 50.000 miejsc, a frekwencja w tym samym, co wyżej czasokresie wyniosła 2 i pół miliona osób; natomiast teatryki, varietes i kabarety, które posiadają tylko 17.000 miejsc, wykazały frekwencję dwa razy większą, niż teatry, bo zgórą 5 milionów osób.

Testament szacha perskiego

Sułtan Ahmed-Kadjar, szach perski, który zmarł w Paryżu 27 lutego ub. r. pozostawił m. in. w Anglii posiadłości, których wartość wynosi z górną 15 milionów franków.

W ostatniej swej woli pozostawił sułtan Ahmed-Kadjar następujące życzenie: „Pragnę, aby po zgonie ciała moje zostało obmyte w meczecie mużulmańskim w Paryżu, zgodnie z przepisami mojej religii, a następnie przewiezione do Kerbela w Mezopotamji i pochowane obok mego ojca, Mohameda Ali Kad-jara“.

Zmarły szach perski zapisał w testamencie matce swej, królowej Malekeh-Djahan, wszystkie swe posiadłości w Persji, połowę swoich wspaniałych klejnotów, oraz szóstą część wszystkich papierów wartościowych. Sułtan Ahmed-Kadjar pozostawił ośm żon, z których każda otrzymała rentę roczną w wysokości 24.000 franków. Poza to brat zmarłego sułtana książę Mohamed Hassan Kadjar otrzymał rentę w kwocie 1400 000 franków rocznie.

Ponadto zmarły szach perski pozostawił legat w sumie pół miliona franków dla swego sekretarza i drugi legat w kwocie 100.000 franków dla swego szambelana. Reszta majątku Ahmeda-Kadjara rozdzielona będzie pomiędzy jego syna i trzy córki.

Carmen Silva

Królowa uzdrowisk Morza Czarnego —
Miejsce pobytu marsz. Piłsudskiego

Carmen Silva, w październiku.

Czternaście kilometrów na południe od Konstanz rozciąga się olbrzymie jezioro Terkighiol liczące ponad trzy tysiące hektarów powierzchni. Miejscami oddalone jest ono od morza tylko wąskim pasem ziemi, liczącym najwyżej parę dziesiątków metrów. Woda w tym jeziorze jest sześć razy więcej słona niż w pobliskim morzu, tak że kąpiący się w niem człowiek odczuwa trudności w zanurzeniu się z powodu gęstości tej wody. Oczywiście dłuższy pobyt w jeziorze jest niemożliwy, gdyż woda jego działa prawie żrąco na skórę, przy dłuższym w niej pobycie.

Nad jeziorem tym znajdują się trzy miejscowości lecznicze: Eforia, Terkighiol-Sad, oraz Carmen Silva. Terkighiol-Sad jest właściwie wsią, w której pobudowano szereg pensjonatów, a przedewszystkiem wielkie sanatorium samorządowe. Oddzielona od morza całą szerokością jeziora, nie nadaje się na pobyt dla tych, którzy pragną przedewszystkiem korzystać z samego morza. To też odwiedzana jest przez biedniejszą publiczność.

Eforia jest uzdrowiskiem zupełnie młodem. Po części rozbudowywać je dopiero podczas paru ostatnich lat. Położona na północnym brzegu jeziora, najbliższa Konstanz, posiada szereg komfortowych pensjonatów, oraz kilkanaście luksusowych willi zbudowanych w stylu nowoczesnym, tuż nad brzegiem morza. Poza to znajdują się tam budowle instytucyj wychowania fizycznego młodzieży. Naogół jest to miejscowość cicha, bez zwykłego dla uzdrowisk hałasu.

Najpiękniejszą nie tylko nad jeziorem, lecz i na całym brzegu morskim Rumunii jest Carmen Silva. Położona na wąskim, liczącym zaledwie 300 metrów pasie ziemi pomiędzy jeziorem a morzem, już przed wojną ściągała liczne rzeszy kuracjuszków. Podczas wojny zniszczona i zombardowana, odbudowała się w ścisie amerykańskim tempie. Dziś dobit ją już

grają bez przerwy. Równocześnie dalej wzdłuż głównej szosy, nad którą rozciąga się miejscowość, postawione wzdłuż chodnika kuchnie greckie wysmarzają na otwartem powietrzu polce mięs, kurczęta, na różnie i tym podobne przysmaki. Dokoła tego gromadzą się amatorzy, zamierzający uraczyć się tymi smakolijkami. A w dali szumi olbrzymia toń szmaragdowego o tej porze Morza Czarnego, którego najbliższy na wschód brzeg obmywa już kontynent Azji.

Do miejscowości cichych Carmen Silva nie może być zaliczona. I jeżeli kto chciałby swe skołata wielkomięskim hałasem uszy uspokoić tam, doznałby wielkiego rozczarowania. Publiczność ska lubi się głośno zachowywać, choć by to było o późnej nocy. Wyciu psów podwórzowych potęgują owe egzotyczne nastroje. Wogóle o prawdziwie europejskim komforcie trudno tu mówić nawet w pierwszorzędnym hotelach, jakkolwiek liczą sobie one za sam pokój najmniej po dwa dolary dziennie.

Sezon kończy się tu w połowie września. Po tej dacie cała miejscowość wyludnia się w 90 procentach. Sklepy, restauracje zamknięte i tylko nieliczni właściciele will, pozostają. Powodem najważniejszym zamknięcia sezonu są niezwykle silne wiatry, które już od połowy września szaleją wzdłuż całego wybrzeża. Niebo bywa silnie zachmurzone, częściej zdarzają się deszcze. W tych warunkach pobyt dla przeciętnego śmiertelnika staje się tu niemożliwy, tak z powodu trudności aprowizacyjnych, jak i niemożności korzystania z morza i jeziora. Pozostają tylko kąpiele w łaźniakach.

Przed kilkoma dniami Carmen Silva została zelektryzowana wiadomością o przyjeździe z Polski marszałka Piłsudskiego. Oczywiście dotyczy to tylko sfer pozostających bliżej zarządu. W domu zdrojowym powstał nieopisany ruch i krzątanie się, tam bowiem przygotowano dla dostojnego gościa apartamenty, z których zwykle korzystają wysocy dostojnicy rumuńscy. W przastarej siedzibie Rzymian, których napisy widnieją na wydobytych tu z ziemi kamieniach, świadcząc o znikomościach tego świata, będzie on czerpał nowy zapas sił ożywczych dla dalszych trudów w swej ojczyźnie.

„Polska“.

Ergr.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 19. października 1931 r.

Powieść nasza „Książę Srebrny”

drukować będziemy w dalszym ciągu znowu od jutra w dodatku. Dalszy ciąg manuskryptu nie nadszedł na czas z powodu choroby tłumacza. Obecnie już drukować ją będziemy bez przerwy. Nadmieniamy, że teraz właśnie będzie ona najciekawsza. Nastąpi opis średniowiecznego Sądu Bożego, jak go pojmowano w dzikiej Rosji za czasów najokrutniejszych go z carów, Iwana Groźnego.

„SOKÓŁ” WALCZYŁ W NIEDZIELE NA TRZECH FRONTACH.

Wczorajsza niedziela była dla T. G. „Sokoła” pracowitym dniem. Sokół bowiem stanął do walki na trzech frontach z zmiennym szczęściem.

I tak nieoczekiwanie I drużyna koszykówki T. G. „Sokoła” z Więcborka zapowiedziała swój przyjazd na spotkanie rewanżowe. Chcąc nie chcąc przyjęli miejscowi niewygodny termin rozgrywania spotkania z powodu zajętego boiska przez zawody w piłkę nożną przed południem o godz. 10 na boisku Kolejowego P.W. Miejscowi nieoczekiwanie zrewanżowali się za wysoką przegraną w Więcborku wygrywając po zaciętej grze 14:10. Do połowy wynik brzmiał 4:4. Z strony zwycięzców wyróżnił się Labenz zdobywając 10 punktów. Sędziował inż. Załuski z Sokoła chojnickiego.

Po południu rozegrały obie drużyny piłki nożnej „Sokoła” spotkanie. II drużyna Sokoła przegrała z II drużyną Chojniczanki w stosunku 0:3. Pierwsza drużyna natomiast spotkała się w meczu o mistrzostwo miasta z drużyną ISMP, wygrywając 3:1, tak że obecnie SMP. i Sokół mają równą ilość punktów w 4 grach. Chojniczanka w trzech grach 3 punkty, Grom w trzech grach 1 punkt.

TOW. WŁAŚCICIELI DOMÓW I NIERUCHOMOŚCI

odbyło w sobotę posiedzenie pod przewodnictwem p. Wieteckiego, który zawiadomił na wstępie, że Tow. zapisane zostało sądowo do rejestru towarzystw. Dalej uchwalono, że 6-miesięczne należenie do Tow. zapewnia członkom bezpłatną obronę prawną przed sądem Omawiano szczegółowo sprawę czyszczenia kominów i domagano się ogólnie żeby właścicielom domów przysługiwało prawo wolnego wyboru kominiarzy. Wobec tego, że sprawa nie jest dotąd rozstrzygnięta, postanowiono zwrócić się do Najwyższego Trybunału Administracyjnego celem ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy. Niema dotąd również odpowiedzi w sprawie protestów co do zniesienia ustawy o ochronie lokatorów. Uchwalono wnieść za żaleniem do Ministerstwa. W Chojnicach powstał cały szereg nowych domów, tak, iż o braku mieszkań nie może być mowy. P. przewodniczący zawiadomił członków o kilku planowanych projektach ustaw wprost zabójczych dla właścicieli domów. Tak zamierza się podwyższyć podatek od lokali z 8 na 12 proc i podatek od nieruchomości z 7 na 10 proc. Dalej rozważyła się zarządzenie od 1 listopada zmniejszenia dzierżawy za mieszkania 1—2 pokojowe o 50 proc. Dalej wydany był ma zakaz eksmisyj od 1 listopada do 1 kwietnia p. r. Właściciele domów przy ul. Ogrodowej i Wysokiej damagają się przyłączenia do kanalizacji. Stwierdzono tu, że wielu właścicieli domów niebędących członkami Tow. mają największe pretensje. Postanowiono wnieść do Magistratu i do Rady Miejskiej projekt w tej sprawie. Wpłynęły zażalenia właścicieli ul. Angowickiej, poszkodowanych skutkiem wadliwej budowy ulicy. — Omawiano następnie jeszcze sprawy zniżenia opłat za wodomierze, gazomierze, liczniki, jako i należności za wodę gaz i światło — oraz sprawę przejścia z ul. Koszarowej do Wysokiej, Ogrodowej i do Mickiewicza. Na tem zamknął p. przewodniczący obrady.

ŻYCIE I ŚMIERĆ W DNIU 9 GRUDNIA B. R.

Grudniowy spis ludności będzie niejako migawkowym zdjęciem, mającym dać obraz faktycznego stanu rzeczy ściśle o północy z dnia 8 na 9 grudnia. Jakkolwiek więc spis odbędzie się w dzień 9 grudnia, decydującym jest stan jaki był o godz. 12-tej w nocy. Dlatego też dzieci nowonarodzone podleg. spisowi tylko wtedy, o ile urodziły się przed północą, a zmarli będą spisani narówni z żyjącymi, jeżeli zgon nastąpił po godz. 12-tej w nocy.

Powiat

KRADZIEŻ KACZEK.

Angowice. W piątek w nocy, skradziono z chlewa p. Zaborowskiemu 7 kaczek. Policja prowadzi do chodzenia.

Zasłużony pracownik na niwie oświaty

Grudniadz, w październiku. Senjor nauczycielstwa pomorskiego, a zdaje się i polskiego, p. Piotr Nowicki we Wabczu, pow. chełmiński obchodził w czerwcu br. swój 80 rok życia, a 60-letni jubileusz swego zaszczytnego zawodu nauczycielskiego.

We Wabczu pracował przez przeszło 57 lat jako rektor tamtejszej szkoły i organista. Lekcyj udzielał senjor p. Nowicki do wtorku 13 bm. i w dniu tym przeniósł się do syna swego znanego publicysty p. Albina Nowickiego w Grudniadzu.

Senjor nauczycielstwa p. rektor Piotr Nowicki nie chciał dotąd iść na emeryturę, bo choć liczy lat 80, najlepiej czuł się w swej szkole i w kościele.

Ub. niedzieli chciano urządzić wielkie pożegnania, na jakie w całej pełni zasłużył jako dzielny szermierz sprawy polskiej, lecz p. Piotr Nowicki nie chciał o tem słyszeć. W ścisłym tylko gronie znajomych uczczono skromnie dzień opuszczenia placówki na której wytrwał w ciągłej pracy przez 57 lat.

Oto życiorys senjora nauczycielstwa i niestrudzonego bojownika o ideały narodowe i chrześcijańskie.

Piotr Nowicki, rektor szkoły powszechnej w Wabczu i członek honorowy „Chrześc. Stow. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych w Polsce” na okręg pomorski urodził się w Komierowie dnia 11. 9. 1851 roku jako jedyny syn posiadziela ziemskiego Macieja i żony jego Katarzyny z Nierzwickich.

Do szkoły powszechnej uczęszczał w miejscu urodzenia, a następnie udał się do seminarjum nauczycielskiego w Kościerzynie. Pierwszą posadę nauczycielską otrzymał w Trzcinie pow. Sztum. W roku 1873 otrzymał już samodzielne stanowisko nauczyciela i organisty w Topolnie, pow. Świecie, gdzie pozostawał przez dwa lata. Dnia 1. 3. 1875 roku przeniesiony został jako samodzielny nauczyciel i organista do Wabcza, powiat Chełmno.

W maju 1875 r. zawarł związek małżeński z Rozalją Zaborowską. Pracuje do dnia dzisiejszego bez przerwy w tej samej szkole dla dobra powierzonej mu działalności. Przez 55 lat pracy w miejsc

wskroś religioznej prowadził pod każdym względem wykładne życie, zawsze przez gminę i licznych znajomych szanowany i poważany jako gorliwy Polak i katolik. Nigdy nie tał swej narodowości i języka ojczystego, który pielęgnował w rodzinie i gminie, na co władze pruskie niechętnym okiem patrzyły. Inspektor szkolny Le Fevre zapisał w swoich spawozdaniach: „Wabcz ist die Hochburg des Polentums”

Po długiej a żmudnej pracy nauczycielskiej obchodził dnia 11 września 1921 r. 50-letni jubileusz pracy zawodowej Okręg pomorski „Stow. Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powszechnych w Polsce” w dowód zasług nadał mu tytuł członka honorowego, a kuratorium w Toruniu tyt. rektora szkoły powszechnej. P. wojewoda udzielił mu Medal 3 Maja, a dowództwo Frontu Pomorskiego odznakę honorową.

P. Piotr Nowicki wychował trzech synów: Leona, Pawła i Albina i wykształcił ich na dzielnych ludzi. Najstarszy syn zginął na wojnie światowej, kiedy wiadomość o śmierci dotarła w progi rodzinne, umarła matka na udar serca. Paweł po ukończeniu teologii otrzymuje święcenie kapłańskie, a następnie uzyskał doktorat filozofii, sprawował przez blisko 8 lat urząd profesora przy Collegium Marianum w Pelplinie, a obecnie po uzyskaniu doktoratu ze świętej teologii jest od 5 lat profesorem uniwersytetu w Wilnie. Najmłodszy Albin po złożeniu egzaminu dojrzałości seminarjum nauczycielskiego otrzymał posadę przy swym ojcu w Wabczu. Powołany następnie do seminarjum nauczycielskiego w Grudniadzu, oddaje się pracy organizacyjnej. W maju 1920 r. został wybrany posłem do Sejmu Ustawodawczego, a w listopadzie 1922 r. ponownie uzyskał mandat do Sejmu. Od wielu lat jest prezesem nauczycielstwa pomorskiego.

Rektor Piotr Nowicki w Wabczu mimo podeszłego wieku przy czerstwym zdrowiu wesoło i ochotczo spełnia swe obowiązki zawodowe nieprzerwanie na chwałę Bożą i dla dobra Ojczyzny.

Motorówką poprzez morze polarne

Angielska wyprawa grenlandzka przedsięwzięła bardzo ciekawą wycieczkę łodzią motorową wzdłuż brzegów wschodnich i zachodnich Grenlandji. Ekspedycja w składzie Watkins, Courtauld (który został niedawno odwołany z pustyni lodowej) i Lemon, wyruszyła z Angmagsalik (wsch. wybrzeże Grenlandji) i zakończyła swą podróż w miejscowości Julianehaab. Turyści odbyli trasę liczącą 1000 km.

Trasa była niezwykle ciekawa i należało manewrować wśród lodów, zalegających morze. Przez 8 dni łódź była zatrzymana w okolicy Umivik przez lody i z trudnością wydobyła się z matni. Ekspedycja dokonała fotografii linii brzegowej, odkryła przy tej sposobności cały szereg nowych wysp przy brzegach wysp długości 70 km., o której niejako wspominali lotnicy, odbywający przeloty nad Grenlandją. Na morzu, wolnym od lodów, panowała fatalna niepogoda, to też trzeba było zmagać się z burzami. Kilkakrotnie motory odmawiały posłuszeństwa na skutek zalania wodą.

Wyprawa przybrzeżna udowodniła, że można się poruszać po tak niebezpiecznych morzach na niewielkiej łodzi motorowej. Okazało się, że manewrowanie taką łodzią pośród gór lodowych jest bardzo łatwe. Ekspedycja angielska miała ze sobą 3 kajaki, którymi wyprawiała się w stronę brzegów, aby upolować fokę, względnie ptactwo. W ten sposób zdobywała pożywienie, gdyż umyślnie nie zabierano na pokład wiele żywności, aby zmieścić jak największą ilość paliwa.

Muzyk polski sławny zagranicą a zapoznany w kraju

Aleksander Tansman jest jednym z najwybitniejszych muzyków polskich naszych czasów. Od lat kilkunastu przebywa stale zagranicą. Mieszka w Paryżu, który często opuszcza dla koncertów w różnych miastach Europy i Ameryki. Na koncertach tych występuje jako kompozytor pianista i dyrygent. W jednym z numerów miesięcznika paryskiego „La Pologne” p. Edward Ganche wykazał statystycznie, że Tansman jest w tej chwili kompozytorem, polskim najczęściej wykonywanym zagranicą.

Tę popularnością tłumaczy się zapewne, że twórca Tansmana zainteresował się jeden z najwybitniejszych pisarzy muzycznych, p. Irving Scherker, który wydał właśnie przed kilku tygodniami obszerną monografię o muzyce Tansmana, w której stawia go narówni z najwybitniejszymi kompozytorami naszej doby.

Wydać się musi dziwne, że w Polsce twórczość tego wybitnego artysty jest dotąd prawie zupełnie nieznaną. Czy tłumaczyć to należy zasadą „Les absents ont toujours tort” (nieobecni zawsze przegrywają)? Czy rzeczywiście i w tym wypadku jest niezbędna osobista interwencja i wpływy? Zdawałoby się, że walory artystyczne muzyki Tansmana przemawiają same za siebie i nie potrzebują żadnego poparcia. A jednak długie lata pozostaje muzyka ta niejako wyłączona z naszego obiegu artystycznego. Dlaczego?

Na pytanie to powinni odpowiedzieć ci wszyscy, którzy w rękach swych trzymają nici naszego ruchu muzycznego.

Muzyka chemiczna

Oryginalną formę wydobywania dźwięków muzycznych wynalazł dr. Andrews, profesor uniwersytetu Johna Hopkinsa.

Oto udało mu się zamienić drgania różnych materii chemicznych na drgania słyszalne i w ten sposób wynaleźć „muzykę chemiczną”. Traspozycja muzyki atomów może być teraz słyszana bezpośrednio na fortepianie.

Alkohol np. posiada wybitne zdolności i właściwości muzyczne, gdyż akord jego składa się z 7 tonów, z których można stworzyć niesłychaną ilość przeróżnych bardzo wdzięcznych i dźwięcznych kombinacji.

Próby dr. Andrews otwierają pole współpracy między kompozytorami i chemikami. Dr. Andrews obiecuje sobie wiele ze swego odkrycia. Myśli on nawet o całej... operze chemicznej, która skomponowana może być z takich chemicznych akordów.

Dr. Andrews twierdzi, że wszystko, co żyje, wszystko co się rodzi, i zamiera w przyrodzie, wszystko to wydaje odpowiednie tony. Wszystko jednym słowem na świecie śpiewa, wydaje głos. Świat jest pełen dźwięków, których ucho ludzkie nie jest w stanie złowić, ale które wykrywa uczony w swym laboratorium drogą rozumowania i eksperymentu.

Nadszedł już czas odnowienia przedpłaty!

Z KINA

KINO NOWOŚCI

wyświetla dziś w poniedziałek dramat wielkiej miłości i poświęcenia pod tyt. „Dlatego, że Cię kocham”. Wykonawcy ról głównych ulubienicy publiczności Mikołaj Rimski i Elza Temary.

RUCH w TOWARZYSTWACH

SMP. Oddz. Młodych — W wtorek dnia 20-tego o godz. 8-jej wieczór odbędzie się w Szkole Powszechnej zebranie plenarne na którym wygłosi wykład p. tron SMP. Pawłowo p. Nowicki. Młodzież chcącą wstąpić w nasze szeregi prosimy o przybycie na 15 minut przed rozpoczęciem zebrania.

W środę dnia 21-go pierwsza lekcja doboszów (bembenki i floty), stawienie się wszystkich obowiązkowo.

Gotów!

Zarząd.

SMP. Sekcja teatralna. — Próby w poniedziałek dnia 19 10. o godz. 8-mej wieczór w Szkole Powszechnej.

Zarząd.

Ochotnicza Straż Pożarna —

W środę, dnia 21 bm. o godz. 20 odbędzie się

zebranie

w hotelu „Polonia”.

Naczelnictwo.

Klub Żeglarski Chojnice. — W poniedziałek dn 19 bm. wieczorem o godz. 8,15 odbędzie się zebranie miesięczne w hotelu pana Engla. O gremjalne przybycie uprasza się.

Zarząd.

Tow. Gimn. „Sokół” — Oddział żeński. — Ćwiczenia odbywają się regularnie o godz. 8-mej w poniedziałki i czwartki, w hali gimnastycznej w Konwiktach. Przybycie wszystkich drh. obowiązkowe. Tamże przyjmuje się nowe członkinie.

Największy dom bławatów, konfekcji i galanterji na miejscu

poleca przebogaty wybór po cenach konkurencyjnych :

eleganckie płaszcze damskie

od najskromniejszych do najwykwintniejszych modeli.

Pulowery, kostjomy i swetry wężone, eleganckie wełniane i jedwabne suknie, jedwabie na sukienki, bielizna i wyprawy bielizniane, fartuchy, trykotaże, rękawiczki i pończochy. —

Elegancka konfekcja męska

kapelusze — koszule dzienne — krawaty.

Dla mieszkań: firany — dywany — materiały na chodniki i wyścielenie mebli
kołdry — galanterja — wełna pończoszowa — torebki.

Juljusz Schreiber - Chojnice

Telefon 48.

Rynek 17.

Przetarg przymusowy

We wtorek dnia 20. X. 31 r. sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę:
1) w Angowicach o godz. 10-tej przed sołectwem
10 móg kartofli na pniu, 1 powózkę, 7 warchlaków. 24 prosiaków
2) w Ogorzelinach
8 tuczników, 11 prosiaków, 8 móg kartofli na pniu, 30 gęsi, 1 wirówkę, ca 3 fury żyta niewymłóconego.

Zbiórka reflektantów przed sołectwem o godz. 12-tej

W. Kowalski
kom. sądowy 2411

Kuchnia Westfalska

na sprzedaż

Gdzie wskaże eksp. Dz Pom.

3 pokoje

i kuchnia

zaraz do wynajęcia.

Gdzie wskaże eksp. Dz Pom.

Dziewczyna

lub inna pomoc

dochodząca na cały dzień lub na pół dnia zaraz potrzebna

Gdzie wskaże eksp. Dz Pom.

Ogłaszajcie

w poczytnym

plśmie naszym

KINO NOWOŚCI

W poniedziałek 19 bm.

o godzinie 8.15 wieczorem

Dramat wielkiej miłości i poświęcenia pod tyt.

Dlatego, że Cię kocham

Wykonawcy ról głównych
ulubieńcy publiczności

Mikołaj Rimski i Elza Temary

Wspaniała wystawa - Modne stroje

„Hubertol“

Do tuczenia

świn i bydła

nie zawiera żadnych środków szkodliwych, przyczynia się we wielkiej mierze jako prosek odżywczy, do pobudzenia apetytu, zapobiega chorobom, powoduje lepsze trawienie, prosiakom wzmacnia kości.

Drogerja,

Bracia Hubert, właśc. Julian Hubert.

Tel. 219 CHOJNICE Gdańska 18.

Chroń siebie i rodzinę od nędzy

Oszczędzaj i składaj ciężko zapracowany grosz do pupilarnie pewnej instytucji jaka jest

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności Chojnice, Rynek 1.

Urządowy Rozkład Jazdy na okres zimowy 1931/32

poleca

Księgarnia Dziennika Pom.

Przetarg przymusowy

We wtorek dn. 20.10.31 o godz. 9.30 sprzedam u spedytora Nowackiego ul. Staroszkólna 26. najwięcej dającemu za gotówkę:

- 1 bibliotekę
- 1 stół okrągły,
- 1 kanapę,
- 2 fotele,
- 1 maszynę do pisania,
- 1 lampę elektr. stoj.
- 1 obraz olejny.

Szeleziński
komornik sądowy 187

Do składu bławatów potrzebny zaraz

uczeń

władający językiem polskim i niemieckim.

Juljusz Schreiber
Chojnice Rynek 17.

DOM

i 7 morgów ziemi

nadający się na ogrodnictwo, 1/2 godz. od Chojnic zaraz na sprzedaż.

Gdzie wskaże eksp. Dz. Pom.

Krawcowa

szyje w domu i poza domem po niskich cenach.

Wybudow. Bytowskie
ul. Koehanowskiego 3 I. p.

Znowu raz zakupicie po bardzo korzystnej cenie,

o ile zakupicie u mnie trykotaże i towary wełniane od 7-go października br., skuteczniejście zakupy swoje dla rodzin, by zaoszczędzić pieniądze na inne potrzeby. **Pomimo niskich cen, towar pierwszorzędny, który każdemu zadowolenie sprawi.**

Każdy niech się przekona o niskich cenach i jakości towarów jak: **spodni męskich 3,40 zł, swetry męskie 2,50 zł, koszule wieczorne 8,- zł, kombinacje dziecięce 2,- zł, szlupfery 2,- zł, i t. d. i t. d.**

Ludwig Rasch

Chojnice